Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prezentate la 5 octombrie 2016[1]

Cauza C-430/15

Secretary of State for Work and Pensions
împotriva
Tolley (decedată, prin reprezentantul personal)

[cerere de decizie preliminară formulată de Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit)]

„Trimitere preliminară — Securitatea socială a lucrătorilor migranți — Alocație de subzistență pentru persoanele cu handicap (componenta «dependență») — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 — Articolul 1 litera (a) — Noțiunea de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă — Articolul 4 alineatul (1) litera (a) — Prestație de boală în numerar — Articolul 13 alineatul (2) litera (f) — Legea aplicabilă — Articolul 22 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2) — Caracter exportabil — Lipsa autorizației prealabile”

I – Introducere

1. Doamna Tolley, cetățean britanic, a început să primească, atunci când avea reședința în Regatul Unit, componenta „dependență” a Disability Living Allowance (alocația de subzistență pentru persoanele cu handicap, denumită în continuare „DLA”). Acesteia i s-a acordat dreptul la prestația respectivă pe o perioadă nedeterminată. La cinci ani de la transferul reședinței persoanei interesate în Spania, autoritățile din Regatul Unit i-au refuzat acesteia dreptul de a continua să încaseze prestația începând cu data transferului respectiv, întrucât condiția privind reședința prevăzută în acest scop de dreptul național nu era îndeplinită. Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit) solicită în esență Curții să stabilească dacă dreptul Uniunii se opune unei astfel de condiții privind reședința.

1 — Limba originală: franceza.

II – Cadrul juridic

A – *Dreptul Uniunii*

2. Regulamentul (CEE) nr. 1408/71[2] a fost înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 883/2004[3], care a devenit aplicabil de la 1 mai 2010. Cu toate acestea, ținând seama de data faptelor din litigiul principal[4], acesta continuă să fie guvernat de Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97[5], astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1386/2001[6] (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”).

3. Articolul 1 din Regulamentul nr. 1408/71 prevede:

„În sensul prezentului regulament:

(a) *lucrător salariat* și *lucrător care desfășoară o activitate independentă* înseamnă:

(i) [orice persoană] care este asigurată în temeiul unei asigurări obligatorii sau facultative continue împotriva unuia sau mai multor evenimente neprevăzute corespunzătoare ramurilor unui regim de asigurări sociale care se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente ori printr-un regim special pentru funcționari;

(ii) orice persoană care este asigurată, cu titlu obligatoriu, pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de ramurile de securitate socială care fac obiectul prezentului regulament, în cadrul unui regim de securitate socială care se aplică tuturor rezidenților sau întregii populații active:

— în cazul în care modurile de administrare sau de finanțare a regimului respectiv permit identificarea persoanei ca lucrător salariat ori lucrător care desfășoară o activitate independentă

sau

— în absența unor astfel de criterii, în cazul în care persoana este asigurată în baza unei asigurări obligatorii sau facultative continue pentru un alt risc specificat în anexa I, în cadrul unui regim pentru lucrători salariați și lucrători care desfășoară activități independente sau al unui regim prevăzut la punctul (iii) sau, în absența unui astfel de regim în statul membru respectiv, dacă se încadrează în definiția din anexa I;

[…]

(o) *instituție competentă* înseamnă:

(i) instituția la care persoana respectivă este asigurată la data solicitării prestației

sau

2 — Regulamentul Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO 1971, L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26).

3 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82).

4 — Litigiul principal are ca obiect drepturile doamnei Tolley de la 6 noiembrie 2002 (a se vedea punctul 20 din prezentele concluzii). Prin urmare, acest litigiu este guvernat de versiunea Regulamentului nr. 1408/71 care era în vigoare la momentul respectiv.

5 — Regulamentul Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35).

6 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2001 (JO 2001, L 187, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 51).

(ii) instituția de la care persoana respectivă are dreptul sau ar avea dreptul să primească prestații dacă aceasta sau unul sau mai mulți membri de familie ai acesteia ar avea reședința pe teritoriul statului membru unde se află instituția

[…]

(q) *stat competent* înseamnă statul membru pe al cărui teritoriu se află instituția competentă;

[…]”

4. Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că „[p]rezentul regulament se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente și studenților care se află ori s-au aflat sub incidența legislației din unul sau mai multe state membre și care sunt resortisanți ai unuia dintre statele membre sau sunt persoane apatride ori refugiați cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, precum și membrilor familiilor acestora și supraviețuitorilor lor”.

5. Articolul 4 din regulamentul menționat prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la următoarele domenii de securitate socială:

(a) prestații de boală și de maternitate;

(b) prestații de invaliditate […]

(c) prestații pentru limită de vârstă;

[…]”

6. Articolul 10 din același regulament, intitulat „Renunțarea la clauzele de rezidență. Efectul asigurării obligatorii asupra rambursării contribuțiilor”, prevede la primul paragraf al alineatului (1) că, „[d]acă prezentul regulament nu prevede altceva, prestațiile de invaliditate, de limită de vârstă sau de urmaș în numerar, indemnizațiile pentru accidente de muncă sau boli profesionale și ajutoarele de deces obținute în temeiul legislației unuia sau mai multor state membre nu sunt supuse nici unei reduceri, modificări, suspendări, retrageri sau confiscări pe motiv că beneficiarul are reședința pe teritoriul altui stat membru decât cel în care se află instituția debitoare”.

7. Articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că, „[s]ub rezerva articolelor 14c și 14f, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament se află sub incidența legislației unui singur stat membru. Această legislație se stabilește în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu”.

8. Articolul 13 alineatul (2) litera (a) din acest regulament prevede că, sub rezerva articolelor 14-17 din regulamentul menționat, „persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv […]”.

9. Articolul 13 alineatul (2) litera (f) prevede că „persoana căreia nu îi mai este aplicabilă legislația unui stat membru, fără ca legislația altui stat membru să îi fie aplicabilă în conformitate cu una dintre regulile stabilite în paragrafele anterioare sau în conformitate cu una dintre excepțiile sau dispozițiile speciale stabilite la articolele 14-17, face obiectul legislației statului membru pe teritoriul căruia are reședința, în conformitate exclusiv cu dispozițiile legislației respective”.

10. Articolul 19 alineatul (1) din același regulament, care figurează în secțiunea 2, intitulată „Lucrătorii salariați sau care desfășoară activități independente și membrii de familie ai acestora” din capitolul I privind boala și maternitatea din titlul III din acesta, intitulat „Dispoziții speciale privind diferitele categorii de prestații”, prevede:

„Lucrătorul salariat sau lucrătorul care desfășoară o activitate independentă, care are reședința pe teritoriul unui stat membru, altul decât statul competent, și care îndeplinește condițiile impuse de legislația statului competent pentru a avea dreptul la prestații, luând în considerare, dacă este cazul, dispozițiile articolului 18, beneficiază, în statul de reședință, de:

[…]

(b) prestații în numerar acordate de instituția competentă în conformitate cu dispozițiile legislației pe care aceasta o aplică […]”

11. Articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, care figurează în aceeași secțiune, are următorul cuprins:

„Lucrătorul salariat sau lucrătorul care desfășoară o activitate independentă care îndeplinește condițiile impuse de legislația statului competent pentru a beneficia de prestații, luând în considerare, dacă este cazul, dispozițiile articolului 18 și:

[…]

(b) care, după ce a dobândit dreptul la prestații plătibile de instituția competentă, este autorizat de respectiva instituție să se întoarcă pe teritoriul statului membru unde are reședința ori să-și transfere reședința pe teritoriul unui alt stat membru

[…]

are dreptul la:

[…]

(ii) prestații în numerar acordate de instituția competentă în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică […]”

12. Potrivit rubricii „Regatul Unit” punctul I din anexa I (intitulată „Domeniul personal de aplicare al prezentului regulament”) la acest regulament, „[o]rice persoană care are calitatea de lucrător salariat (employed earner) sau orice lucrător care desfășoară o activitate independentă (self-employed earner), în sensul legislației din Marea Britanie sau al legislației din Irlanda de Nord, precum și orice persoană pentru care se plătesc contribuții în calitate de lucrător salariat (employed person) sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă (self-employed person), în sensul legislației din Gibraltar, este considerată lucrător salariat sau lucrător care desfășoară o activitate independentă în sensul articolului 1 litera (a) punctul (ii) din regulament”.

13. În conformitate cu rubrica „Regatul Unit” punctul 19 din anexa VI (intitulată „Proceduri speciale pentru aplicarea legislațiilor anumitor state membre”) la regulamentul menționat:

„Sub rezerva oricăror convenții încheiate cu state membre individuale, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din regulament și articolului 10b din regulamentul de aplicare, legislația Regatului Unit încetează să se aplice la sfârșitul ultimei zile din următoarele trei zile pentru orice persoană anterior supusă legislației Regatului Unit în calitate de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă:

(a) ziua în care reședința este transferată în celălalt stat membru menționat la articolul 13 alineatul (2) litera (f);

[…]

(c) ultima zi din orice perioadă de primire a prestației de boală sau maternitate din partea Regatului Unit (inclusiv prestații în natură pentru care Regatul Unit este statul competent) sau a prestației de șomaj care:

(i) a început înaintea datei de transfer a reședinței în alt stat membru […]”

14. La rubrica „Regatul Unit” punctul 20 din anexa VI la același regulament se prevede:

„Faptul că o persoană a dobândit calitatea de supus al legislației altui stat membru în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) litera (f) din regulament, articolul 10b din regulamentul de aplicare și punctul 19 de mai sus nu împiedică:

(a) aplicarea la aceasta de către Regatul Unit, ca stat competent cu privire la dispozițiile referitoare la lucrători salariați și la lucrători care desfășoară activități independente, a titlului III capitolul 1 și capitolul 2 secțiunea 1 sau a articolului 40 alineatul (2) din regulament dacă această persoană își păstrează statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în acest scop și a fost ultima dată asigurată astfel în temeiul legislației Regatului Unit;

[…]”

B – *Dreptul Regatului Unit*

15. Din decizia de trimitere reiese că DLA este o prestație cu caracter necontributiv care are o componentă „dependență” și o componentă „mobilitate”. Acordarea acestei prestații nu este subordonată unui criteriu privind resursele și nu are scopul de a compensa eventuala lipsă a veniturilor beneficiarilor săi. Scopul acesteia este de a ține seama de costurile suplimentare impuse de anumite tipuri de îngrijire sau de incapacitatea de a merge totală sau parțială a beneficiarilor săi.

16. Potrivit articolului 71 alineatul 6 din Social Security Contributions and Benefits Act 1992 (Legea din 1992 privind cotizațiile și prestațiile de securitate socială), „[o] persoană are dreptul la [DLA] numai dacă îndeplinește condițiile privind reședința și prezența în Marea Britanie”. Aceste condiții sunt precizate, printre altele, la articolul 2 alineatul 1 litera (a) din Social Security (Disability Living Allowance) Relations 1991 (Regulamentul din 1991 în materie de securitate socială privind alocația de subzistență pentru persoanele cu handicap).

III – Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

17. Doamna Tolley, resortisant britanic, născută la 17 aprilie 1952, a plătit contribuții de asigurări sociale în Regatul Unit din anul 1967 până în anul 1984. Ulterior, pentru aceasta s-au plătit contribuții până în 1993-1994. Dacă ar fi îndeplinit condițiile de cotizare până la împlinirea vârstei legale de pensionare, ea ar fi putut să solicite o pensie pentru limită de vârstă în temeiul legislației din Regatul Unit. Cu toate acestea, a decedat la 10 mai 2011, înainte de împlinirea acestei vârste.

18. Începând cu 26 iulie 1993, persoanei interesate i s-a acordat componenta „dependență” a DLA pe o perioadă nedeterminată, întrucât se afla în imposibilitatea de a-și prepara hrana.

19. La 5 noiembrie 2002, soțul său și aceasta și-au transferat reședința în Spania. Doamna Tolley nu a desfășurat în acest stat nicio activitate profesională.

20. În cursul anului 2007, Secretary of State for Work and Pension (ministrul Muncii și Pensiilor, Regatul Unit, denumit în continuare „ministrul”) a hotărât că, începând cu 6 noiembrie 2002, aceasta nu mai avea dreptul la alocația respectivă, întrucât nu îndeplinea condiția privind reședința prevăzută în acest scop de legislația Regatului Unit.

21. Doamna Tolley a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la First-tier Tribunal (Tribunalul de Primă Instanță, Regatul Unit). Acesta i-a admis acțiunea, apreciind că, în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1408/71, avea dreptul de a continua să încaseze alocația respectivă după transferul reședinței sale în Spania.

22. Ministrul a declarat apel împotriva acestei hotărâri în fața Upper Tribunal (Tribunalul Superior, Regatul Unit). Mai întâi, această instanță a considerat că, întrucât persoana interesată a fost asigurată pentru limită de vârstă pe baza contribuțiilor pe care le plătise în trecut, aceasta era „lucrător salariat” în sensul articolului 1 litera (a) din regulamentul respectiv. În continuare, instanța menționată a confirmat dreptul doamnei Tolley de a încasa componenta „dependență” a DLA. Aceasta nu și-a întemeiat însă concluzia pe articolul 10 din Regulamentul nr. 1408/71, ci – după ce a calificat această alocație drept prestație de boală – pe articolul 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv.

23. Întrucât era ținută de precedentul reprezentat de decizia sa în cauza The Commissioners for her Majesty's Revenue and Customs v Ruas[7], Court of Appeal (England & Wales) [Curtea de Apel (Anglia și Țara Galilor), Regatul Unit] a respins apelul declarat de ministru împotriva hotărârii Upper Tribunal (Tribunalul Superior). Ministrul a sesizat atunci Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit).

24. În acest context, Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Componenta «dependență» a [DLA] este clasificată în mod corect ca fiind mai curând o prestație de invaliditate decât o prestație de boală în numerar în sensul Regulamentului nr. 1408/71?

2) (a) O persoană care, în temeiul dreptului național din Regatul Unit, încetează să mai aibă dreptul la [DLA], întrucât s-a mutat pentru a locui în alt stat membru, și care și-a încetat orice activitate profesională înainte de o astfel de mutare, dar care este în continuare asigurată pentru limită de vârstă în conformitate cu regimul de securitate socială din Regatul Unit, încetează să se afle sub incidența legislației Regatului Unit, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71?

7 — [2010] EWCA Civ 291.

(b) O astfel de persoană rămâne eventual sub incidența legislației Regatului Unit în temeiul punctului 19 litera (c) din [rubrica «Regatul Unit» din anexa VI la Regulamentul nr. 1408/71]?

(c) În cazul în care aceasta a încetat să se afle sub incidența legislației Regatului Unit, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, Regatul Unit are obligația sau simpla permisiune în temeiul punctului 20 din [rubrica «Regatul Unit» din anexa VI la acest regulament] de a-i aplica dispozițiile capitolului 1 din titlul III din regulament?

3) (a) Definiția în sens larg a noțiunii de lucrător salariat dată în Hotărârea Dodl și Oberhollenzer ([C-543/03,] EU:C:2005:364) se aplică, în sensul articolelor 19-22 din Regulamentul nr. 1408/71, în cazul în care persoana în cauză a încetat orice activitate profesională înainte de a se muta în alt stat membru, în pofida distincției stabilite în capitolul 1 din titlul III între lucrătorii salariați și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă, pe de o parte, și șomerii, pe de altă parte?

(b) În cazul în care definiția este aplicabilă, o astfel de persoană este în drept să transfere prestația în temeiul articolului 19 sau al articolului 22 din Regulamentul nr. 1408/71? Articolul 22 alineatul (1) litera (b) are scopul de a preveni ca dreptul reclamantei la componenta «dependență» a DLA să fie anihilat de o condiție de reședință impusă de o reglementare națională privind un transfer al reședinței în alt stat membru?”

25. Doamna Tolley, guvernele Regatului Unit și norvegian, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Cu excepția guvernului norvegian, aceștia au fost reprezentați în ședința din 8 iunie 2016.

IV – Analiză

A – *Considerații introductive*

26. Litigiul principal urmărește să stabilească dacă, în urma transferului reședinței sale în Spania, doamna Tolley avea dreptul la menținerea componentei „dependență” a DLA, aflată în sarcina instituției din Regatul Unit, pe care începuse să o încaseze înaintea transferului respectiv.

27. În primul rând, Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit) solicită să se stabilească dacă această alocație poate fi calificată drept prestație de invaliditate, deși Curtea o considerase anterior prestație de boală [8]. Dacă aceasta era situația, doamna Tolley ar fi avut dreptul de a exporta acea prestație în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1408/71, care se opune condițiilor de reședință în ceea ce privește beneficiul prestațiilor pe care le enumeră. Printre acestea figurează prestațiile de invaliditate, dar nu și prestațiile de boală.

28. Această instanță urmărește, în al doilea rând, să afle dacă, presupunând chiar că această componentă „dependență” a DLA constituie o prestație de boală, doamna Tolley putea să exporte totuși alocația respectivă ca urmare a transferului reședinței sale în Spania în temeiul articolului 19 alineatul (1) și/sau al articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament. Din această perspectivă, instanța menționată solicită, în prealabil, anumite lămuriri cu privire la determinarea, în temeiul normelor privind conflictul de legi enunțate la articolul 13 alineatul (2) din regulamentul respectiv, a legislației aplicabile persoanei interesate ca urmare a acelui transfer.

8 — Hotărârea din 18 octombrie 2007, Comisia/Parlamentul European și Consiliul (C-299/05, EU:C:2007:608, punctul 68).

29. Înainte de a aborda aceste aspecte, considerăm util să se verifice dacă doamna Tolley intră într-adevăr în domeniul de aplicare personal al regulamentului respectiv în măsura în care, în ședință, guvernul Regatului Unit a contestat calitatea acesteia de „lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă” (denumit în continuare „lucrător”) în sensul articolului 1 litera (a) din acest regulament.

B – *Domeniul de aplicare personal al Regulamentului nr. 1408/71*

30. Potrivit articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, acest regulament se aplică „lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente […] care se află ori s-au aflat sub incidența legislației din unul sau mai multe state membre”.

31. Nu s-a contestat că doamna Tolley s-a aflat sub incidența legislației Regatului Unit [9], în măsura în care aceasta a fost asigurată în cadrul regimului de securitate socială din statul membru menționat și a plătit acolo contribuții în trecut [10].

32. În schimb, guvernul Regatului Unit arată că doamna Tolley nu are calitatea de lucrător, astfel cum este definită la articolul 1 litera (a) din acest regulament. Pe de o parte, aceasta nu ar intra în sfera de aplicare a punctului (i) din această reglementare, întrucât, la momentul transferului reședinței sale în Spania, aceasta nu era asigurată în cadrul regimului de securitate socială aplicabil lucrătorilor. Pe de altă parte, ea nu s-ar afla nici sub incidența punctului (ii) din reglementarea menționată în măsura în care rubrica „Regatul Unit” punctul I din anexa I la regulamentul respectiv ar restrânge domeniul de aplicare la persoanele care desfășoară o activitate remunerată.

33. În această privință, observăm că, din Hotărârea Martínez Sala [11] și din jurisprudența ulterioară reiese că are calitatea de lucrător în sensul articolului 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 orice persoană care „este asigurată, chiar și pentru un singur risc, în temeiul unei asigurări obligatorii sau facultative la un regim general sau special de securitate socială menționat la articolul 1 litera (a) din același regulament, independent de existența unui raport de muncă”.

34. Prin urmare, o persoană poate avea această calitate chiar atunci când nu desfășoară nicio activitate profesională, iar prestația pe care încearcă să o obțină nu este condiționată nici de un loc de muncă prealabil, nici de un risc pentru care este asigurată [12].

35. În litigiul principal, atât Upper Tribunal (Tribunalul Superior), cât și Court of Appeal (England & Wales) [Curtea de Apel (Anglia și Țara Galilor)] au apreciat că doamna Tolley avea calitatea de lucrător în sensul Regulamentului nr. 1408/71, întrucât aceasta era în continuare asigurată, în temeiul legislației Regatului Unit, pentru unul dintre riscurile enumerate la articolul 4 alineatul (1) din acest regulament, respectiv pentru limită de vârstă în sensul literei (c) a acestei dispoziții.

9 — Conform articolului 1 litera (j) din Regulamentul nr. 1408/71, noțiunea „legislație” desemnează în contextul acestui regulament actele cu putere de lege, normele administrative, dispozițiile statutare și orice alte măsuri de punere în aplicare care privesc ramurile și regimurile de securitate socială, precum și prestațiile speciale necontributive.

10 — Condițiile de afiliere la un sistem de securitate socială intră în sfera dreptului național [a se vedea în special Hotărârea din 12 iulie 1979, Brunori (266/78, EU:C:1979:200, punctele 5 și 6), Hotărârea din 7 iulie 2005, van Pommeren-Bourgondiën (C-227/03, EU:C:2005:431, punctul 33), precum și Hotărârea din 19 martie 2015, Kik (C-266/13, EU:C:2015:188, punctul 51)].

11 — Hotărârea din 12 mai 1998 (C-85/96, EU:C:1998:217, punctul 36). A se vedea de asemenea printre altele Hotărârea din 7 iunie 2005, Dodl și Oberhollenzer (C-543/03, EU:C:2005:364, punctul 30), precum și Hotărârea din 10 martie 2011, Borger (C-516/09, EU:C:2011:136, punctul 28).

12 — De exemplu, Curtea a considerat, în Hotărârea Dodl și Oberhollenzer [Hotărârea din 7 iunie 2005 (C-543/03, EU:C:2005:364, punctele 32-34)], că persoane care solicitau acordarea de prestații familiale austriece prezentau calitatea de lucrător în măsura în care instanța națională confirmă calitatea de asigurat a acestora în cadrul asigurărilor de sănătate din Austria.

36. Mai precis, constatăm că aceste instanțe au considerat că persoana interesată intra sub incidența articolului 1 litera (a) punctul (ii) prima liniuță din regulamentul respectiv, întrucât era asigurată în cadrul unui regim de securitate socială care se aplică tuturor rezidenților și că modurile de administrare și de finanțare ale acestui regim permit identificarea persoanei ca lucrător salariat [13].

37. Astfel cum reiese din decizia de trimitere, Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit) nu intenționează să repună în discuție această concluzie.

38. Prin urmare, doamna Tolley trebuie calificată drept lucrător, chiar în pofida faptului că nu era încă titulara unei pensii pentru limită de vârstă.

39. Astfel, Curtea a statuat în Hotărârea Dumont de Chassart [14] că, și într-o astfel de situație, o persoană are calitatea de lucrător din moment ce ar fi avut dreptul la o pensie dacă ar fi trăit până la împlinirea vârstei de pensionare. Mai general, din jurisprudență reiese că, în sensul Regulamentului nr. 1408/71, calitatea de lucrător nu depinde de apariția riscului asigurat [15].

40. Rubrica „Regatul Unit" punctul I din anexa I la acest regulament nu repune în discuție această concluzie. În această privință, este suficient să se observe că anexa respectivă este relevantă numai în scopul aplicării articolului 1 litera (a) punctul (ii) a doua liniuță din regulamentul menționat. Or, potrivit instanțelor care s-au pronunțat în litigiul principal, situația doamnei Tolley intra sub incidența primei liniuțe a acestui punct.

41. În consecință, analiza noastră se va întemeia pe premisa potrivit căreia persoana interesată se încadra în domeniul de aplicare personal al Regulamentului nr. 1408/71.

C – *Calificarea componentei „dependență" a DLA (prima întrebare)*

42. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă calificarea componentei „dependență" a DLA drept prestație de boală în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, care reiese din Hotărârea Comisia/Parlamentul European și Consiliul [16], trebuie să fie repusă în discuție pentru motivul că aceasta are ca obiect să acopere un risc în mod durabil și permanent.

1. Cu privire la admisibilitate

43. Cu titlu introductiv, guvernul Regatului Unit arată că răspunsul la această întrebare rezultă deja din hotărârea menționată mai sus. Dispozițiile de drept al Uniunii a căror interpretare se solicită ar constitui, așadar, un „acte éclairé" în sensul Hotărârii Cilfit și alții [17]. Prima întrebare ar fi, prin urmare, inadmisibilă.

13 — A se vedea Secretary of State for Work and Pensions v LT (DLA) [2012] UKUT 282 (AAC) și Tolley v The Secretary of State for Work and Pensions [2013] EWCA Civ 1471.

14 — Hotărârea din 21 februarie 2013 (C-619/11, EU:C:2013:92, punctele 27-29). Potrivit deciziei de trimitere, doamna Tolley ar fi avut dreptul să solicite o pensie pentru limită de vârstă numai în măsura în care ar fi îndeplinit condițiile de cotizare la împlinirea vârstei legale de pensionare. Astfel, potrivit guvernului Regatului Unit, dreptul la o astfel de pensie era doar viitor și ipotetic, astfel încât doamna Tolley nu avea calitatea de asigurat pentru limită de vârstă. Instanța de trimitere consideră totuși că aceasta din urmă era asigurată împotriva riscului respectiv. Din moment ce clarificarea aspectului dacă o persoană este asigurată în cadrul unui sistem de securitate socială intră în sfera dreptului statului membru în cauză (a se vedea nota de subsol 11 din prezentele concluzii), nu mai este necesar să fie repusă în discuție această apreciere.

15 — Hotărârea din 10 martie 2011, Borger (C-516/09, EU:C:2011:136, punctul 30).

16 — Hotărârea din 18 octombrie 2007 (C-299/05, EU:C:2007:608, punctul 68).

17 — Hotărârea din 6 octombrie 1982 (283/81, EU:C:1982:335, punctul 21).

44. Această argumentație pare să provină dintr-o confuzie între, pe de o parte, obligația care revine instanțelor ale căror decizii nu pot fi supuse niciunei căi de atac de a adresa Curții o întrebare preliminară atunci când o problemă de drept al Uniunii se ridică în fața lor și, pe de altă parte, admisibilitatea unei astfel de întrebări. Astfel, teoria „acte éclairé”, consacrată prin jurisprudența Cilfit și alții, prevede numai o excepție de la obligația menționată mai sus [18]. Aceasta nu afectează, în schimb, admisibilitatea unei întrebări preliminare [19].

45. Dimpotrivă, chiar în prezența unei jurisprudențe a Curții care soluționează problema de drept în cauză, instanțele naționale sunt pe deplin libere să sesizeze Curtea [20]. Faptul că Curtea a interpretat deja dispozițiile a căror interpretare se solicită nu o împiedică pe aceasta să se pronunțe din nou [21]. Instanțele naționale nu pot fi astfel private de posibilitatea de a solicita Curții, prin intermediul unei trimiteri preliminare, un reviriment al jurisprudenței sale.

2. Cu privire la fond

46. Potrivit jurisprudenței Curții, distincția dintre diferitele categorii de prestații de securitate socială are la bază natura riscului pe care acestea urmăresc să îl acopere [22].

47. În Hotărârea Comisia/Parlamentul și Consiliul [23], Curtea a calificat componenta „dependență” a DLA drept prestație de boală pe motiv că, în esență, aceasta are ca scop ajutarea persoanei cu handicap să își depășească handicapul, în măsura posibilului, în activitățile din viața cotidiană. Nu se contestă că această indemnizație, la momentul faptelor aflate la originea litigiului principal, urmărea acest scop.

48. Instanța de trimitere pune în esență la îndoială o astfel de calificare pentru motivul că alocația respectivă prezintă caracteristici analoge celor ale prestațiilor enumerate la articolul 10 din Regulamentul nr. 1408/71, în măsura în care acestea sunt acordate sub forma unor prestații pe termen lung sau a unor prestații unice cu privire la stări fizice permanente.

49. Reprezentantul doamnei Tolley, odată cu sublinierea faptului că nu a repus în discuție, în contextul litigiului principal, calificarea componentei „dependență” a DLA drept prestație de boală, invocă de asemenea anumite argumente care pledează în favoarea calificării acesteia drept prestație de invaliditate în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din acest regulament. În special, această abordare ar găsi susținere în Hotărârea Stewart [24], în care Curtea a subliniat caracterul temporar al prestațiilor de boală. Reprezentantul doamnei Tolley arată, în plus, că acea cauză care a condus la pronunțarea Hotărârii Comisia/Parlamentul și Consiliul [25] privea linia de demarcație dintre prestațiile de securitate socială și prestațiile speciale cu caracter necontributiv. Prin urmare, Curtea nu ar fi trebuit să delimiteze prestațiile de boală de prestațiile de invaliditate.

50. În opinia noastră, aceste considerații nu justifică îndepărtarea Curții de la calificarea componentei „dependență” a DLA reținută în această hotărâre.

18 — A se vedea în special Hotărârea din 6 octombrie 1982, Cilfit și alții (283/81, EU:C:1982:335, punctul 21), precum și Hotărârea din 1 octombrie 2015, Doc Generici (C-452/14, EU:C:2015:644, punctul 43 și jurisprudența citată).

19 — În Hotărârea din 27 martie 1963, Da Costa și alții (28/62-30/62, EU:C:1963:6), la care a făcut referire guvernul Regatului Unit, Curtea, după ce a constatat că se pronunțase deja într-o hotărâre anterioară asupra unei întrebări identice cu întrebarea preliminară cu care fusese sesizată, nu a concluzionat în sensul inadmisibilității acesteia, ci i-a indicat instanței naționale acea hotărâre.

20 — A se vedea Hotărârea din 6 octombrie 1982, Cilfit și alții (283/81, EU:C:1982:335, punctul 15), precum și Hotărârea din 17 iulie 2014, Torresi (C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 32).

21 — Hotărârea din 17 iulie 2014, Torresi (C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 32 și jurisprudența citată).

22 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2006, De Cuyper (C-406/04, EU:C:2006:491, punctul 27).

23 — Hotărârea din 18 octombrie 2007 (C-299/05, EU:C:2007:608, punctele 66-68).

24 — Hotărârea din 21 iulie 2011 (C-503/09, EU:C:2011:500, punctul 37).

25 — Hotărârea din 18 octombrie 2007 (C-299/05, EU:C:2007:608).

51. În primul rând, din Hotărârea Stewart [26] reiese desigur că, în general, prestațiile de boală acoperă riscul pe care îl implică o stare precară de sănătate care determină o suspendare temporară a activităților unei persoane, în timp ce prestațiile de invaliditate acoperă riscul unei incapacități care este probabil să fie permanentă sau de durată.

52. Cu toate acestea, o astfel de constatare nu ar trebui să transforme perioada în care prestația în cauză este aplicabilă într-un criteriu determinant în scopul calificării acesteia. În această privință, în Hotărârea Comisia/Parlamentul și Consiliul [27], Curtea a negat relevanța unui astfel de criteriu în măsura în care durata incapacității acoperite de indemnizația de invaliditate, pe care aceasta a calificat-o drept prestație de boală, nu era de natură să modifice finalitatea acesteia.

53. La fel, în Hotărârea Silva Martins [28], Curtea a arătat că, „spre deosebire de prestațiile de boală *stricto sensu*, prestațiile privind riscul de dependență – care sunt în general de lungă durată – nu au, în principiu, vocație să fie plătite pe termen scurt”. Nu este mai puțin adevărat că aceasta a considerat că, deși aceste din urmă prestații pot, în această privință, să aibă în comun anumite caracteristici cu prestațiile de invaliditate sau de limită de vârstă, caracterul durabil al unei alocații de dependență nu repune în discuție clasificarea acesteia drept prestație de boală [29].

54. În al doilea rând, deși Curtea nu a examinat în mod expres distincția dintre prestațiile de boală și de invaliditate în Hotărârea Comisia/Parlamentul și Consiliul [30], ea s-a pronunțat în această privință în Hotărârea Molenaar [31]. Aceasta a calificat drept prestație de boală o alocație de dependență prevăzută pe termen lung, în special pentru motivul că urmărea îmbunătățirea globală a nivelului de viață al persoanelor dependente, astfel încât să compenseze costurile suplimentare determinate de starea lor de dependență [32]. Pe același temei, Curtea a rezervat această calificare unor prestații comparabile, printre altele, în Hotărârile Jauch [33] și Hosse [34]. Or, componenta „dependență” a DLA urmărește de asemenea un astfel de obiectiv.

55. Pe de altă parte, în lipsa unor dispoziții în Regulamentul nr. 1408/71 care să reglementeze în mod specific prestații referitoare la riscul de dependență, alegerea Curții de a le considera, chiar atunci când sunt plătite pe termen lung, prestații de boală prezintă, în opinia noastră, anumite avantaje în materie de securitate juridică și transparență.

56. Subliniem, în această privință, că legislațiile naționale ale statelor membre prevăd o mare diversitate de prestații de dependență, unele având caracteristici în comun cu prestațiile de invaliditate, altele asemănătoare mai mult cu prestațiile pentru limită de vârstă sau cu prestațiile familiale. În consecință, legătura de la caz la caz a fiecărei prestații de dependență cu o anumită ramură a securității sociale ar risca nu doar să complice realizarea calificării prestațiilor de dependență, ci și să determine un rezultat imprevizibil, aducând astfel atingere securității juridice [35].

26 — Hotărârea din 21 iulie 2011 (C-503/09, EU:C:2011:500, punctele 37 și 38).

27 — Hotărârea din 18 octombrie 2007 (C-299/05, EU:C:2007:608, punctul 63). Această apreciere se raporta la indemnizația de invaliditate suedeză care face, de asemenea, obiectul acțiunii în anulare care a determinat pronunțarea acestei hotărâri.

28 — Hotărârea din 30 iunie 2011 (C-388/09, EU:C:2011:439, punctul 48).

29 — Hotărârea din 30 iunie 2011, da Silva Martins (C-388/09, EU:C:2011:439, punctul 48).

30 — Hotărârea din 18 octombrie 2007 (C-299/05, EU:C:2007:608).

31 — Hotărârea din 5 martie 1998 (C-160/96, EU:C:1998:84).

32 — Hotărârea din 5 martie 1998, Molenaar (C-160/96, EU:C:1998:84, punctele 22-25). A se vedea de asemenea Hotărârea din 8 iulie 2004, Gaumain-Cerri și Barth (C-502/01 și C-31/02, EU:C:2004:413, punctele 19 și 20).

33 — Hotărârea din 8 martie 2001 (C-215/99, EU:C:2001:139, punctul 28).

34 — Hotărârea din 21 februarie 2006 (C-286/03, EU:C:2006:125, punctul 48). A se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 18 octombrie 2007, Comisia/Parlamentul și Consiliul (C-299/05, EU:C:2007:608, punctul 61), precum și Hotărârea din 30 iunie 2011, da Silva Martins (C-388/09, EU:C:2011:439, punctele 43-48).

35 — A se vedea în această privință Jorens, Y., și alții, „Coordination of Long-term Care Benefits – current situation and future prospects”, Think Tank Report 2011, în *Training and Reporting on European Social Security*, disponibil la http://www.tress-network.org/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/trESSIII_ThinkTankReport-LTC_20111026FINAL_amendmentsEC-FINAL.pdf, p. 41 și 42.

57. Așadar, în opinia noastră, componenta „dependență” a DLA constituie o prestație de boală. Astfel, aceasta nu intră în domeniul de aplicare material al articolului 10 din Regulamentul nr. 1408/71 și nu poate fi, așadar, exportată cu acest titlu.

D – *Determinarea legii aplicabile (a doua întrebare)*

1. Observații introductive

58. Potrivit celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește în esență să afle sub incidența cărei legislații naționale intra doamna Tolley la data faptelor aflate la originea litigiului principal, în temeiul normelor privind conflictul de legi enunțate la articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71. Mai precis, această instanță întreabă dacă legislația Regatului Unit nu se mai aplica persoanei interesate în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament ca urmare a transferului reședinței sale în Spania, astfel încât aceasta era supusă legislației spaniole.

59. Considerăm oportun să clarificăm de la bun început implicațiile răspunsului pe care Curtea îl va da la această întrebare.

60. Pe de o parte, în ipoteza în care legislația Regatului Unit ar fi continuat să se aplice doamnei Tolley, norma privind conflictul de legi enunțată la articolul 13 alineatul (2) litera (f) din regulamentul respectiv nu s-ar aplica. Ar trebui, prin urmare, să se considere că persoana interesată a continuat să se afle sub incidența acestei legislații în temeiul uneia dintre normele privind conflictul de legi prevăzute la articolul 13 alineatul (2) literele (a)-(e) din același regulament [36]. Prin urmare, Regatul Unit ar constitui în mod incontestabil „statul competent” în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din același regulament. Pe acest temei, i-ar reveni sarcina de a continua să îi plătească doamnei Tolley componenta „dependență” a DLA ca urmare a transferului reședinței sale în Spania (în măsura în care aceasta a obținut o autorizație în acest scop – vom reveni asupra acestui aspect).

61. Pe de altă parte, în ipoteza în care legislația Regatului Unit nu s-ar mai fi aplicat doamnei Tolley, aceasta din urmă ar fi fost supusă, în aplicarea articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, regimului de securitate socială spaniol. În plus, ar trebui atunci să se stabilească dacă din această dispoziție reiese că Regatul Unit nu mai este „statul competent” în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat – astfel încât persoana interesată nu ar putea să se prevaleze de aceasta – sau dacă respectiva dispoziție poate totuși să se aplice în măsura în care Regatul Unit rămâne „statul competent” în sensul acestei dispoziții ca urmare a faptului că legislația sa era aplicabilă la momentul cererii privind prestația pentru care se solicită exportul.

62. Pe de altă parte, nici decizia de trimitere, nici observațiile prezentate Curții nu indică dacă dreptul spaniol prevedea, la data faptelor aflate la originea litigiului principal, prestații cu privire la riscul acoperit de componenta „dependență” a DLA [37].

36 — Decizia de trimitere nu precizează temeiul în baza căruia doamna Tolley a plătit contribuții de securitate socială în trecut.

37 — Din cunoștințele noastre, numai de la 1 ianuarie 2007 dreptul spaniol a inițiat introducerea progresivă a unui dispozitiv însărcinat cu dependența, prin intermediul Legii 39/2006 din 14 decembrie 2006 privind promovarea autonomiei individuale și asistența persoanelor dependente (BOE nr. 299 din 15 decembrie 2006, p. 44142). Această apreciere este oricum, în definitiv, de competența instanței de trimitere.

2. Cu privire la noțiunea „legislație” în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71

63. Instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește clarificarea aspectului dacă noțiunea „legislație”, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, desemnează orice legislație în materie de securitate socială sau numai pe cea referitoare la prestația a cărei acordare se solicită. Aceasta întreabă, în special, dacă, în contextul litigiului principal, conservarea unui drept eventual la încasarea în viitor a unei pensii pentru limită de vârstă în sarcina instituției din Regatul Unit se opune concluziei potrivit căreia legislația acestui stat membru a încetat să mai fie aplicabilă doamnei Tolley în sensul acestei dispoziții.

64. În această privință, considerăm util să se distingă de la bun început problema desemnării legislației aplicabile de cea a menținerii drepturilor dobândite [38].

65. Desemnarea, ca legislație aplicabilă, a legislației unui stat membru (denumit stat competent sau stat de afiliere) determină aplicabilitatea regimului de securitate socială al acelui stat membru în ceea ce îl privește pe lucrătorul în cauză. Dacă este cazul, acest lucrător va plăti contribuții sociale și/sau va beneficia de prestații dacă unul dintre riscurile acoperite de acest regim se materializează. În conformitate cu principiul unicității legii aplicabile, enunțat la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, fiecare lucrător se supune unei singure [39] legislații naționale în materie de securitate socială. Din această perspectivă, articolul 13 alineatul (2) din acest regulament urmărește, pe de o parte, să evite aplicarea simultană a mai multor legislații naționale și complicațiile ulterioare și, pe de altă parte, să evite ca un lucrător să fie privat de protecție în materie de securitate socială în lipsa unei legislații care i s-ar aplica [40].

66. Menținerea drepturilor dobândite face trimitere în esență la conservarea beneficiului unei prestații de securitate socială ca urmare a transferului reședinței lucrătorului în alt stat membru decât cel în temeiul legislației căruia a dobândit (sau este în curs să dobândească) dreptul la o astfel de prestație [41].

67. Mai multe dispoziții ale Regulamentului nr. 1408/71 urmăresc astfel să garanteze că drepturile dobândite sau în curs de a fi dobândite se mențin chiar și atunci când, ca urmare a transferului reședinței lucrătorului, legislația aplicabilă acestuia din urmă se modifică. În special, articolul 10 din acest regulament prevede dreptul la menținerea, printre altele, a prestațiilor de invaliditate și de limită de vârstă în numerar. În ceea ce privește prestațiile de boală, articolul 19 și articolul 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv consacră, în opinia noastră, și un astfel de drept [42].

38 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iunie 1986, Ten Holder (302/84, EU:C:1986:242, punctul 22), și Hotărârea din 10 iulie 1986, Luijten (60/85, EU:C:1986:307, punctul 15).

39 — Fiecare stat membru dispune cu toate acestea de posibilitatea, în anumite condiții, de a acorda prestații de securitate socială lucrătorilor care sunt asigurați în cadrul regimului de securitate socială al altui stat membru [a se vedea în special Hotărârea din 20 mai 2008, Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290, punctul 31), Hotărârea din 12 iunie 2012, Hudzinski și Wawrzyniak (C-611/10 și C-612/10, EU:C:2012:339, punctul 68), precum și Hotărârea din 11 septembrie 2014, B. (C-394/13, EU:C:2014:2199, punctul 28)]. În plus, principiul unicității legislației aplicabile nu se opune ca un lucrător, deși este asigurat cu titlu obligatoriu în cadrul regimului de securitate socială al statului membru de reședință, să rămână asigurat cu titlu facultativ în cadrul regimului statului membru în care a avut ultimul loc de muncă pentru ramurile la care încetează să fie asigurat cu titlu obligatoriu [Hotărârea din 7 iulie 2005, van Pommeren-Bourgondiën (C-227/03, EU:C:2005:431, punctele 36-38)].

40 — A se vedea în special Hotărârea din 7 iulie 2005, van Pommeren-Bourgondiën (C-227/03, EU:C:2005:431, punctul 34 și jurisprudența citată).

41 — În special, o persoană care lucrează într-un stat membru (sau, succesiv, în mai multe state membre) dobândește acolo în mod tipic drepturi de pensie pe care le conservă ca urmare a transferului reședinței sale în alt stat membru. Articolul 17a din Regulamentul nr. 1408/71 vizează o astfel de situație în măsura în care se aplică persoanelor care, chiar dacă sunt supuse legislației statului membru de reședință, sunt titulare ale unei pensii sau ale unei indemnizații datorate în temeiul legislației unui alt stat membru.

42 — A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Jacobs în cauza Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1997:613, punctul 65) și Concluziile avocatului general Cruz Villalón în cauza Stewart (C-503/09, EU:C:2011:159, punctul 47).

68. Prin urmare, un lucrător poate fi asigurat în cadrul unui sistem de securitate socială al unui stat membru și să primească în același timp din partea altui stat membru în care nu este asigurat o prestație determinată pe baza drepturilor pe care le-a dobândit anterior în acest din urmă stat membru. Atunci când sistemul de securitate socială al statului membru de afiliere asigură de asemenea riscul acoperit de această prestație, regulile pentru prevenirea cumulului prevăzute de dreptul Uniunii și de legislațiile naționale împiedică încasarea mai multor prestații de aceeași natură care se raportează la aceeași perioadă de asigurare [43].

69. Legiuitorul a înlăturat în prezent orice ambiguitate în această privință ca urmare a adoptării Regulamentului nr. 883/2004, al cărui articol 11 alineatul (3) litera (e), care reia esența articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, prevede în mod expres că norma privind conflictul de legi pe care o prevede operează „fără a se aduce atingere altor dispoziții din prezentul regulament, care […] garantează [persoanelor interesate] prestații în temeiul legislației unuia sau mai multor state membre”.

70. Având în vedere aceste considerații, apreciem că legislația unui stat membru „nu […] mai este aplicabilă” unui lucrător în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71 atunci când acest lucrător își pierde afilierea la regimul de securitate socială al acestui stat membru, independent de aspectul dacă acesta și-a menținut drepturile dobândite sau în curs de a fi dobândite [44].

71. Astfel, faptul că doamna Tolley continua să fie asigurată în Regatul Unit pentru limită de vârstă nu se opune ca dreptul acestui stat membru să nu îi mai fie aplicabil în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71.

3. Cu privire la momentul la care dreptul Regatului Unit nu îi mai este aplicabil doamnei Tolley

72. Conform articolului 10b din Regulamentul nr. 574/72, data și condițiile în care legislația unui stat membru nu mai este aplicabilă sunt stabilite de acest stat membru [45].

73. La rubrica „Regatul Unit” punctul 19 din anexa VI la Regulamentul nr. 1408/71 se stabilește în esență că legislația acestui stat membru încetează să se aplice pentru o persoană, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament, la sfârșitul ultimei zile în care se produc evenimentele enumerate de acesta.

74. Potrivit guvernului Regatului Unit, această legislație nu se mai aplică doamnei Tolley din ziua următoare celei a transferului reședinței sale în Spania, în temeiul punctului 19 litera (a) (respectiv în cursul anului 2002).

75. În schimb, reprezentantul doamnei Tolley susține că data de la care nu se mai aplică legislația Regatului Unit corespunde zilei următoare ultimei zile a perioadei de activitate în care a încasat componenta „dependență” a DLA care a început anterior datei transferului reședinței sale, în temeiul respectivului punct 19 litera (c) punctul (i) (respectiv în cursul anului 2007). Acesta subliniază, în acest sens, că persoana interesată a continuat să încaseze această indemnizație între anii 2002 și 2007, chiar dacă ministrul a considerat ulterior că nu mai avea acest drept pentru perioada respectivă în temeiul legislației Regatului Unit.

43 — A se vedea în special articolele 12, 46a, 46b, 46c și 76 din Regulamentul nr. 1408/71, precum și articolele 7-10a din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71 (JO 1972, L 74, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 74).

44 — Astfel, după cum Avocatul general Jacobs a observat în concluziile sale în cauza Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1997:613, punctul 54), „faptul că legislația [statului ultimei activități a unei persoane] nu mai este aplicabilă nu înseamnă întotdeauna, și nici chiar de regulă, că această persoană pierde simultan dreptul său la menținerea [unei prestații de care beneficia din partea statului respectiv]”.

45 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 3 mai 2001, Comisia/Belgia (C-347/98, EU:C:2001:236, punctul 31).

76. Asemenea Comisiei, considerăm că, în măsura în care data și condițiile în care legislația unui stat membru nu se mai aplică unei persoane intră sub incidența dreptului intern al acestui stat membru, revine instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă situația doamnei Tolley este guvernată de punctul 19 litera (a) sau de punctul 19 litera (c) punctul (i) din rubrica „Regatul Unit” din anexa VI la Regulamentul nr. 1408/71.

E – *Menținerea beneficiului componentei „dependență” a DLA în temeiul articolului 19 alineatul (1) și/sau al articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 (a treia întrebare)*

1. Observații introductive

77. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, deși legislația Regatului Unit nu s-ar mai fi aplicat doamnei Tolley în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71 ca urmare a transferului reședinței sale, aceasta beneficia totuși de dreptul de a continua să încaseze componenta „dependență” a DLA în temeiul articolului 19 alineatul (1) și/sau al articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament [46].

78. Guvernele Regatului Unit și norvegian, precum și Comisia susțin că situația persoanei interesate nu intră în domeniul de aplicare al acestor dispoziții, invocând în esență următoarele argumente:

— în primul rând, guvernul Regatului Unit și Comisia susțin că doamna Tolley nu are calitatea de lucrător în sensul acestor dispoziții, care ar privi numai persoanele care exercită o activitate profesională la momentul cererii de menținere a prestației în cauză și,

— în al doilea rând, guvernele Regatului Unit și norvegian consideră că Regatul Unit nu este „statul competent” în sensul dispozițiilor respective [47]. Această noțiune ar viza statul membru a cărui legislație se aplică în temeiul normelor privind conflictul de legi prevăzute la articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 în perioada în care se solicită menținerea prestației în cauză – respectiv, potrivit acestor guverne, Spania –, iar nu statul a cărui legislație se aplica la momentul cererii de acordare a acestei prestații.

79. În ipoteza în care aceste argumente ar trebui să fie respinse, va fi necesar să se determine dacă articolul 19 alineatul (1) și/sau articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament se opun ca un stat membru să condiționeze menținerea beneficiului unei prestații de boală de o cerință de reședință. În cazul unui răspuns afirmativ, vor trebui atunci evaluate consecințele care decurg din lipsa autorizației prealabile transferului reședinței beneficiarului său.

80. Înainte de a analiza aceste aspecte, considerăm util să subliniem că dispozițiile respective abordează într-o manieră nediferențiată prestațiile de boală *stricto sensu* și prestațiile menite să acopere riscul de dependență, care, spre deosebire de cele dintâi, au vocația de a fi plătite pe termen lung [48]. Interpretarea acestor dispoziții va avea, așadar, în vedere în general aceste două tipuri de prestații.

46 — Curtea s-a pronunțat deja în Hotărârea da Silva Martins [Hotărârea din 30 iunie 2011 (C-388/09, EU:C:2011:439)] în privința caracterului exportabil al prestațiilor care au ca scop acoperirea riscului de dependență, pe care persoana interesată începuse să le încaseze din partea instituției unui prim stat membru, ca urmare a transferului reședinței sale în al doilea stat membru. Cu toate acestea, Curtea nu a examinat această chestiune din perspectiva articolului 19 alineatul (1) sau a articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, ci a articolelor 27 și 28 din acest regulament. Or, aceste din urmă dispoziții, care se aplică „titularilor pensiilor sau indemnizațiilor”, nu privesc situația doamnei Tolley. Aceasta nu era, astfel, titularul unei pensii sau al unei indemnizații nici în temeiul dreptului Regatului Unit, nici în temeiul dreptului spaniol.

47 — În ședință, Comisia pare, de asemenea, să fi susținut această poziție (a se vedea nota de subsol 54 din prezentele concluzii).

48 — A se vedea punctul 53 din prezentele concluzii.

81. Dacă este cazul, i-ar reveni legiuitorului sarcina de a adăuga, în Regulamentul nr. 1408/71, dispoziții care să reglementeze specific prestațiile care să acopere riscul de dependență în ipoteza în care ar intenționa să le supună unui regim specific având în vedere, printre altele, mizele financiare aferente acestora.

2. Cu privire la domeniul de aplicare al articolului 19 și al articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71

82. Astfel cum Curtea a constatat în Hotărârea von Chamier-Glisczinski [49], articolul 19 și articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 reglementează situații diferite și urmăresc, așadar, scopuri distincte.

83. Articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament (din cadrul titlului care menționează „[r]eîntoarcerea sau transferul de reședință în alt stat membru pe durata bolii sau maternității"), privește situația unei persoane care își transferă reședința din statul membru în care a început să primească o prestație de boală sau de maternitate în alt stat membru. Această dispoziție condiționează menținerea acestei prestații de o cerință de autorizare din partea instituției competente a primului stat membru.

84. În schimb, articolul 19 din regulamentul menționat (intitulat „Reședința într-un stat membru, altul decât statul competent. Reguli generale") – care nu prevede o astfel de condiție – permite, în opinia noastră, numai unui lucrător care, la momentul la care solicită o astfel de prestație, are deja reședința într-un stat membru altul decât cel în care lucrează să beneficieze de prestația respectivă în statul membru de reședință [50].

85. Această interpretare decurge, în special, dintr-o lectură sistematică a aceluiași regulament. Astfel, dacă articolul 19 din acesta se aplica atunci când lucrătorul a început să încaseze prestația în cauză anterior transferului reședinței sale – respectiv într-o situație care acoperă de asemenea articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 –, condiția autorizării prevăzută de această din urmă dispoziție ar fi lipsită de efect util.

86. Din moment ce doamna Tolley a început să încaseze componenta „dependență" a DLA atunci când avea reședința în Regatul Unit, situația sa trebuie analizată numai în raport cu articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament.

3. Cu privire la noțiunea „lucrător" în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71

87. Potrivit primei părți a celei de a treia întrebări, instanța de trimitere urmărește să se clarifice dacă o persoană care se află în situația doamnei Tolley are calitatea de lucrător în sensul articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, astfel încât aceasta să intre în domeniul de aplicare personal al acestei dispoziții.

88. Potrivit reprezentantului doamnei Tolley, noțiunea „lucrător" are un conținut uniform în ansamblul dispozițiilor acestui regulament. Astfel, întrucât aceasta se încadrează în definiția lucrătorului în sensul articolului 1 litera (a) din regulamentul respectiv, trebuie considerată ca atare și în scopul aplicării articolului 22 alineatul (1) din același regulament.

49 — Hotărârea din 16 iulie 2009 (C-208/07, EU:C:2009:455, punctul 46).

50 — În Hotărârea din 16 iulie 2009, von Chamier-Glisczinski (C-208/07, EU:C:2009:455, punctele 44-46), Curtea, fără a adopta o poziție în privința liniei de demarcație dintre domeniul de aplicare al articolului 19 alineatul (1) și, respectiv, al articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, a considerat că faptul că reclamanta își transferase reședința din Germania în Austria în timp ce beneficia deja de prestații de boală germane pentru care solicita exportarea pleda în favoarea aplicabilității celei de a doua dintre aceste dispoziții.

89. În schimb, guvernul Regatului Unit și Comisia susțin că o semnificație proprie trebuie dată noțiunii „lucrător” în sensul articolelor 19-22 din Regulamentul nr. 1408/71. Această noțiune ar desemna numai lucrătorii în activitate la momentul la care solicită să beneficieze de prestațiile în cauză în temeiul uneia dintre aceste dispoziții.

90. În opinia noastră, această din urmă argumentație contravine Hotărârii Pierik [51], potrivit căreia referirea la lucrător, care figurează la articolul 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv, nu are ca obiect să limiteze domeniul de aplicare al acestei dispoziții la lucrătorii activi în raport cu lucrătorii inactivi.

91. În plus, noțiunea „lucrător” fiind definită la articolul 1 litera (a) din același regulament, atunci când legiuitorul a utilizat această expresie în alte dispoziții din regulament, acesta intenționa, în opinia noastră, să desemneze persoanele vizate de această definiție. În schimb, astfel cum a observat reprezentantul doamnei Tolley, atunci când legiuitorul a intenționat să desemneze în mod specific lucrătorii în activitate, acesta a utilizat o terminologie diferită [52].

92. În consecință, apreciem că, dacă doamna Tolley are calitatea de lucrător în sensul articolului 1 litera (a) din acest regulament, același raționament este valabil și în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv.

93. Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul invocat de guvernele Regatului Unit și norvegian, precum și de Comisie, potrivit căruia distincția dintre, pe de o parte, lucrătorii (a căror situație este reglementată de articolele 19-22 din Regulamentul nr. 1408/71 care figurează în secțiunea 2 din capitolul 1 din titlul III din acest regulament) și, pe de altă parte, șomerii (prevăzuți la articolul 25 din acest regulament, care figurează în secțiunea 3 din acest capitol), și-ar pierde orice sens dacă persoanele care au încetat definitiv să desfășoare o activitate profesională ar fi considerate lucrători.

94. Observăm, în această privință, că doamna Tolley, dacă nu ar fi considerată lucrător în sensul articolelor 19-22 din regulamentul menționat, nu ar intra sub incidența niciuneia dintre dispozițiile relevante ale capitolului 1 din titlul III din același regulament. Aceasta nu poate fi, astfel, calificată drept solicitant ori titular al unei pensii sau al unei indemnizații în sensul dispozițiilor secțiunilor 4 și 5 din capitolul 1 din titlul III din Regulamentul nr. 1408/71. În opinia noastră, trebuie să fie aplicate articolele 19-22 din acest regulament în cazul situațiilor care nu sunt reglementate de dispozițiile specifice conținute în secțiunile 3-5 din capitolul menționat. Acest lucru este valabil în pofida faptului că o asemenea aplicare ar putea conduce la a permite exportarea unei prestații de boală în beneficiul unei persoane care se află în situația doamnei Tolley, în timp ce, dacă este cazul, alte categorii de persoane inactive din punct de vedere economic nu ar beneficia de aceasta.

4. Cu privire la noțiunea „stat competent” în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71

a) Prezentarea problematicii

95. Examinarea celei de a doua părți a celei de a treia întrebări implică, într-o primă etapă, clarificarea noțiunii „stat competent” în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 și precizarea, în acest scop, a interacțiunilor dintre această dispoziție și articolul 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament.

51 — Hotărârea din 31 mai 1979 (182/78, EU:C:1979:142, punctul 7). Curtea nu a stabilit, în această privință, o distincție în funcție de faptul că lucrătorul a încetat definitiv sau temporar orice activitate profesională.

52 — Astfel, articolul 13 alineatul (2) literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 1408/71 privește „persoana care desfășoară o activitate salariată” și „persoana care desfășoară o activitate independentă”.

96. Prezenta cauză ridică problema dacă, într-o situație cum este cea în discuție în litigiul principal, statul competent în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv desemnează statul a cărui legislație este aplicabilă după transferul reședinței lucrătorului sau statul în temeiul legislației căruia au fost dobândite drepturile la prestații de boală.

97. Guvernele Regatului Unit și norvegian pledează în favoarea celei dintâi dintre aceste alternative. Din moment ce Spania ar trebui considerată statul competent [53], articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, care reglementează situația lucrătorilor care au reședința într-un stat membru, altul decât statul competent, nu s-ar aplica [54].

98. O astfel de abordare ar echivala, în definitiv, cu a considera că articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament nu permite unei persoane care a încetat orice activitate profesională să beneficieze de prestații de boală dobândite în statul membru de la ultimul său loc de muncă după transferul reședinței sale în alt stat membru. Astfel, prin intermediul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din regulamentul respectiv, articolul 22 alineatul (1) litera (b) din regulament nu s-ar aplica decât lucrătorilor în activitate la momentul transferului reședinței lor.

99. Reprezentantul doamnei Tolley susține, la rândul său, a doua dintre aceste variante. Articolul 13 alineatul (1) litera (f) din regulamentul menționat nu ar aduce, așadar, atingere dreptului unui lucrător, care a încetat orice activitate profesională, de a continua să beneficieze de prestații de boală pe care a început să le încaseze într-un stat membru după ce și-a transferat reședința în alt stat membru.

100. Pentru motivele expuse mai sus, această din urmă abordare ne convinge.

b) Interpretare literală

101. În temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 1 litera (o) punctul (i) și ale articolului 1 litera (q) din Regulamentul nr. 1408/71, „stat competent” desemnează în special statul membru în care se găsește instituția la care lucrătorul este afiliat „la data solicitării prestației” [55].

102. În conformitate cu această definiție, „stat competent”, la care face referire articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, desemnează, în opinia noastră, statul care era competent în temeiul dispozițiilor titlului II *la momentul dobândirii dreptului* la prestațiile a căror exportare se solicită. Este vorba, în speță, de Regatul Unit, întrucât doamna Tolley a introdus acolo cererea sa de obținere a prestației în discuție în litigiul principal cu mai mulți ani înainte de transferul reședinței sale în Spania.

53 — Potrivit guvernului Regatului Unit, aceasta ar fi situația începând din ziua următoare celei în care doamna Tolley și-a stabilit reședința (a se vedea punctul 74 din prezentele concluzii).

54 — În ședință, Comisia pare să fi susținut aceeași abordare argumentând că articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 nu vizează decât persoanele active din punct de vedere economic, în timp ce persoanele inactive din punct de vedere economic sunt supuse legislației statului membru de reședință.

55 — Este de asemenea vizat statul membru în care se găsește „instituția de la care persoana respectivă are dreptul sau ar avea dreptul să primească prestații dacă aceasta […] ar avea reședința pe teritoriul statului membru unde se află instituția”.

103. În susținerea acestei interpretări, observăm, mai întâi, că un aspect temporal comparabil se atașează deja noțiunii „stat competent” în contextul unei alte dispoziții a regulamentului menționat, respectiv articolul 71 alineatul (1) litera (a) din acesta [56]. Astfel cum reiese din Hotărârea Adanez-Vega [57], această noțiune desemnează statul care era competent *la momentul ultimei activități* a persoanei interesate.

104. În continuare, în opinia noastră, tot din această perspectivă rubrica „Regatul Unit” punctul 20 din anexa VI la Regulamentul nr. 1408/71 prevede că „[f]aptul că o persoană a dobândit calitatea de supus al legislației altui stat membru în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) litera (f) din [acest] regulament […] nu împiedică”, în special, „aplicarea la aceasta de către Regatul Unit, ca stat competent cu privire la dispozițiile referitoare la lucrători salariați și la lucrători care desfășoară activități independente, a titlului III capitolul 1 [privind prestațiile de boală și de maternitate] […] dacă această persoană își păstrează statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în acest scop și a fost ultima dată asigurată astfel în temeiul legislației Regatului Unit”.

105. Acest punct arată că Regatul Unit admite posibilitatea de a rămâne statul competent în sensul dispozițiilor titlului III din capitolul 1 din Regulamentul nr. 1408/71 chiar atunci când legislația acestui stat membru nu se mai aplică lucrătorului în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament. În opinia noastră, acel punct constată, așadar, că această dispoziție nu se opune aplicării dispozițiilor titlului III din regulamentul respectiv cu privire la menținerea drepturilor dobândite, printre care figurează articolul 22 alineatul (1) litera (b).

106. În sfârșit, conservarea beneficiului unei prestații de boală în numerar acordate de un stat membru chiar atunci când transferul reședinței beneficiarului său în alt stat membru determină o modificare a legislației aplicabile corespunde situației care prevalează în prezent în temeiul Regulamentului nr. 883/2004. Astfel, acest regulament nu conține o dispoziție specifică care să prevadă menținerea beneficiului prestațiilor de boală similară articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71. În schimb, acesta conține, la articolul 7, o dispoziție cu privire la renunțarea la clauzele de reședință care înglobează toate prestațiile de securitate socială în numerar (iar nu numai pe cele enumerate la articolul 10 din Regulamentul nr. 1408/71).

107. Pe de altă parte, contrar celor subliniate de guvernul Regatului Unit, Hotărârea Kuusijärvi [58] nu se opune acestei interpretări. Astfel, după ce a calificat drept prestație familială (iar nu drept prestație de boală) prestația în discuție în cauza care a condus la pronunțarea acestei hotărâri, Curtea nu s-a pronunțat în privința interpretării articolului 22 alineatul (1) litera (b), ci a articolelor 73 și 74 din Regulamentul nr. 1408/71 [59]. Or, aceste dispoziții nu privesc menținerea beneficiului unei prestații pe care lucrătorul a început să o primească înaintea transferului reședinței sale [60].

c) Interpretare teleologică

108. Interpretarea literală descrisă anterior este confirmată de o interpretare teleologică a articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71.

56 — Articolul 71 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede în esență că un lucrător salariat frontalier aflat în șomaj care, pe durata ultimei sale activități, avea reședința pe teritoriul „unui stat membru, altul decât statul competent” beneficiază de prestații de șomaj acordate fie de instituția competentă (dacă este în șomaj parțial sau intermitent), fie de instituția din țara de reședință (dacă este în șomaj total).

57 — Hotărârea din 11 noiembrie 2004 (C-372/02, EU:C:2004:705, punctul 29).

58 — Hotărârea din 11 iunie 1998 (C-275/96, EU:C:1998:279).

59 — Hotărârea din 11 iunie 1998, Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1998:279, punctul 71).

60 — În plus, articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71 nu se referă la „statul competent”, ci la statul membru sub incidența legislației căruia intră lucrătorul.

109. Înainte de introducerea articolului 13 alineatul (2) litera (f) din regulamentul respectiv prin Regulamentul (CEE) nr. 2195/91 [61], Curtea a decis, în Hotărârea Ten Holder [62], că, în lipsa unei dispoziții care să reglementeze în mod specific legislația aplicabilă lucrătorilor care încetează să desfășoare o activitate profesională într-un stat membru și care nu vor lucra în alt stat membru, acești lucrători erau în continuare supuși legislației statului membru al ultimei lor activități în aplicarea articolului 13 alineatul (2) litera (a) din același regulament.

110. Curtea a limitat ulterior această concluzie la scenariile în care lucrătorul a încetat doar temporar orice activitate profesională [63]. În consecință, situația unei persoane care a încetat definitiv să desfășoare o activitate nu mai era reglementată de niciuna dintre normele privind conflictul de legi enunțate în titlul II din Regulamentul nr. 1408/71 [64].

111. Prin introducerea articolului 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, legiuitorul urmărea să acopere lacuna identificată ca urmare a acestei jurisprudențe [65]. În acest scop, el a optat pentru aplicarea, în cazul unui lucrător care a încetat – definitiv sau temporar [66] – orice activitate profesională, a dreptului statului membru de reședință.

112. Dacă acest stat membru era considerat stat competent în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, un astfel de lucrător nu ar mai intra în domeniul de aplicare al acestei dispoziții. Astfel, nu ar mai avea reședința, prin definiție, într-un „stat membru, altul decât statul competent” [67].

113. În primul rând, în măsura în care ar contraveni principiului menținerii drepturilor dobândite consacrat prin Regulamentul nr. 1408/71 [68], avem îndoieli că o astfel de consecință ar fi fost urmărită de legiuitor. De altfel, niciun element din formularea acestui regulament ori din lucrările pregătitoare nu sugerează că acesta din urmă intenționa, prin introducerea articolului 13 alineatul (2) litera (f) din regulamentul respectiv, să împiedice aplicarea articolului 22 alineatul (1) litera (b) din același regulament situației lucrătorilor inactivi.

114. În al doilea rând, dacă beneficiarul unei prestații de boală în numerar ar fi privat de aceasta de la momentul transferului reședinței sale în alt stat membru, acesta ar fi astfel împiedicat *de facto* să își mute reședința, cu excepția întreruperii tratamentului său medical. O astfel de consecință ar intra în contradicție, în opinia noastră, cu obiectivul promovării mobilității lucrătorilor pe care îl urmăresc același regulament, precum și articolul 48 TFUE [69].

61 — Regulamentul Consiliului din 25 iunie 1991 de modificare a Regulamentului nr. 1408/71 și a Regulamentului nr. 574/72 (JO 1991, L 206, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 74).

62 — Hotărârea din 12 iunie 1986 (302/84, EU:C:1986:242, punctul 15).

63 — A se vedea Hotărârea din 21 februarie 1991, Noij (C-140/88, EU:C:1991:64, punctele 9 și 10), Hotărârea din 21 februarie 1991, Daalmeijer (C-245/88, EU:C:1991:66, punctele 12 și 13), precum și Hotărârea din 10 martie 1992, Twomey (C-215/90, EU:C:1992:117, punctul 10).

64 — În aceste condiții, dispozițiile titlurilor II și III din Regulamentul nr. 1408/71 nu împiedicau ca o persoană care se găsea într-o astfel de situație să intre sub incidența dreptului statului membru în care are reședința [a se vedea Hotărârea din 21 februarie 1991, Noij (C-140/88, EU:C:1991:64, punctul 15)].

65 — A se vedea al treilea considerent din Regulamentul nr. 2195/91.

66 — A se vedea Hotărârea din 11 iunie 1998, Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1998:279, punctul 40).

67 — Tot astfel, un lucrător victimă a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale într-un stat membru ar pierde, ca urmare a încetării activității sale profesionale și a transferului reședinței sale în alt stat membru, beneficiul prestațiilor în materie de accidente de muncă și de boli profesionale din partea celui dintâi stat membru în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71. Astfel, această dispoziție vizează, asemenea articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, lucrătorul „care, după ce a dobândit dreptul la prestații în sarcina instituției competente, este autorizat de respectiva instituție să revină pe teritoriul statului membru în care are reședința sau să își transfere domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru”.

68 — A se vedea al șaselea considerent din Regulamentul nr. 1408/71.

69 — A se vedea primul și al doilea considerent ale Regulamentului nr. 1408/71.

115. În al treilea rând, considerăm că interpretarea pe care o susținem este coerentă în raport cu alte dispoziții ale Regulamentului nr. 1408/71, care demonstrează voința legiuitorului de a evita suportarea costurilor anumitor prestații de boală de statul membru de reședință al unei persoane care nu a lucrat niciodată în acel stat. În special, articolul 28 alineatul (1) din acest regulament prevede că, atunci când titularul unei pensii sau al unei indemnizații datorate în temeiul legislației unui stat membru nu are dreptul la prestații de boală în temeiul legislației statului membru în care are reședința, el beneficiază totuși de aceste prestații plătite de instituția din primul stat membru în măsura în care ar avea dreptul la acestea dacă avea reședința acolo.

d) Concluzie

116. Având în vedere ansamblul acestor considerații, apreciem că statul competent în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 desemnează statul membru sub incidența legislației căruia a fost dobândit dreptul a cărui menținere se solicită în temeiul acestei dispoziții. Astfel, chiar dacă legislația Regatului Unit ar fi încetat să fie aplicabilă doamnei Tolley ca urmare a transferului reședinței sale, astfel încât aceasta ar fi fost supusă legii spaniole în temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament, Regatul Unit ar fi în continuare statul competent în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv în ceea ce privește menținerea beneficiului componentei „dependență” a DLA.

5. Cu privire la nelegalitatea condițiilor privind reședința

117. Pentru a răspunde la a doua parte a celei de a treia întrebări, trebuie, într-o a doua etapă, să se determine dacă articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 se opune unei condiții privind reședința cum este cea prevăzută de legislația Regatului Unit.

118. În această privință, guvernul Regatului Unit a arătat că, presupunând chiar că acest stat membru este desemnat drept stat competent în sensul dispoziției menționate, aceasta se aplică, astfel cum reiese din formularea sa, numai cu condiția ca lucrătorul să îndeplinească condițiile impuse de acest stat pentru a avea dreptul la prestații. Or, Regatul Unit ar condiționa acest drept de cerința privind reședința a cărei legalitate este contestată în litigiul principal.

119. Un astfel de argument nu poate fi admis. Astfel, după cum a subliniat Avocatul general Jacobs în concluziile sale în cauza Kuusijärvi, „dacă [dreptul conferit de articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71] putea fi anulat printr-o condiție privind reședința impusă de legea națională, această dispoziție ar fi pe deplin lipsită de obiect”[70].

120. În aceste condiții, dreptul Uniunii nu împiedică, în opinia noastră, statul competent în sensul acestei dispoziții să reevalueze, în măsura în care dreptul intern prevede această posibilitate, dreptul la prestație sau cuantumul acesteia în funcție de factori precum nivelul de viață din statul de reședință sau evoluția nevoilor persoanei interesate. Acesta nu poate, în schimb, să îl priveze pe acesta din urmă de un astfel de drept pentru unicul motiv că are reședința în alt stat membru.

70 — Concluziile în cauza Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1997:613, punctul 65). Contrar celor arătate de guvernul Regatului Unit, Curtea nu a respins o astfel de abordare (a se vedea punctul 107 din prezentele concluzii). A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 30 iunie 1966, Vaassen-Göbbels (61/65, EU:C:1966:39, p. 399), și Concluziile avocatului general Darmon în cauza Newton (C-356/89, EU:C:1991:98, punctul 23).

6. Cu privire la consecințele lipsei unei autorizații

121. Conform articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, beneficiarul unei prestații de boală în numerar are dreptul la menținerea acesteia în urma transferului reședinței sale numai cu condiția să fi primit o autorizație în acest scop din partea instituției competente. Or, din decizia de trimitere reiese că doamna Tolley nu a solicitat, nici nu a obținut *a fortiori* o astfel de autorizație din partea instituției competente a Regatului Unit. Instanța de trimitere consideră, cu toate acestea, că, dacă doamna Tolley introdusese cererea, aceasta ar fi trebuit să îi fie acordată [71]. Astfel, articolul 22 alineatul (2) din acest regulament limitează posibilitatea de a refuza eliberarea la ipotezele – în care nu s-ar încadra situația doamnei Tolley – în care „se stabilește că deplasarea persoanei respective ar putea prejudicia starea sa de sănătate sau aplicarea tratamentului medical”.

122. În consecință, este necesar, tot în cadrul analizei celei de a doua părți a celei de a treia întrebări, să se evalueze, într-o a treia etapă, dacă lipsa autorizației face imposibilă aplicarea articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv chiar atunci când o autorizație nu ar fi putut fi refuzată dacă ar fi fost solicitată.

123. Regulamentul nr. 1408/71 nu prevede sancțiunea aplicabilă atunci când, cu toate că niciuna dintre împrejurările care permit statului membru competent să refuze eliberarea autorizației nu sunt întrunite, persoana interesată nu dispune de o autorizație pe plan administrativ.

124. În această privință, considerăm utilă examinarea în detaliu a obiectivelor condiției de autorizare prevăzute la articolul 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv. Articolul 22 alineatul (2) din același regulament indică, în opinia noastră, că această condiție urmărește să evite impunerea unor cheltuieli disproporționate în sarcina statului debitor al prestației atunci când beneficiarul său se mută în alt stat membru unde starea sa de sănătate riscă să se deterioreze sau în care realizarea tratamentului ar putea fi compromisă, determinând astfel cheltuieli sporite în sarcina primului stat membru [72].

125. Or, o interpretare potrivit căreia, chiar în absența unei autorizații în acest scop, lucrătorul ar avea dreptul la menținerea beneficiului unei prestații în măsura în care deplasarea sa nu este de natură să îi prejudicieze starea de sănătate sau aplicarea tratamentului medical ar risca să împiedice realizarea unui astfel de obiectiv. O asemenea interpretare ar putea, astfel, să stimuleze un lucrător să își transfere reședința fără să fi solicitat sau obținut o autorizație. S-ar putea, prin urmare, dovedi *a posteriori* că acest transfer îi poate afecta starea de sănătate sau tratamentul medical.

126. În aceste condiții, articolul 22 alineatul (1) litera (b) și articolul 22 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate obliga statele membre să acorde unui lucrător beneficiul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament atunci când o autorizație în acest scop nu a fost obținută anterior transferului reședinței lucrătorului [73].

71 — Constatăm că, pe acest temei, Upper Tribunal (Tribunalul Superior) a considerat că doamna Tolley avea dreptul la exportarea componentei „dependență” a DLA în urma transferului reședinței sale, cu toate că nu a dispus de o autorizație în acest scop [Secretary of State for Work and Pensions v LT (DLA) [2012] UKUT 282 (AAC), punctele 88 și 89].

72 — Apreciem că această considerație este deosebit de relevantă atunci când statul debitor al prestației în cauză [care este statul competent în sensul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71] este și statul competent în temeiul normelor privind conflictul de legi prevăzute la articolul 13 alineatul (2) din acest regulament, astfel încât va fi obligat, în general, să suporte cheltuielile de asigurare de sănătate aferente deteriorării stării de sănătate a persoanei interesate. Acest lucru este valabil în orice caz și atunci când statul debitor al acestei prestații nu mai este statul competent în temeiul normelor privind conflictul de legi. Astfel, într-o asemenea ipoteză, statul debitor al prestației respective va continua să fie obligat, după caz, la plata acesteia pe o durată mai lungă în aplicarea articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv.

73 — A se vedea prin analogie, în ceea ce privește condiția autorizației prealabile enunțate la articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1408/71, Hotărârea din 23 octombrie 2003, Inizan (C-56/01, EU:C:2003:578, punctul 24).

127. Reamintim, cu toate acestea, că Regulamentul nr. 1408/71 coordonează, fără a armoniza, sistemele naționale de securitate socială [74]. Din această perspectivă, din moment ce acest regulament nu prevede consecințele lipsei unei autorizații în temeiul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din acesta, statelor membre le este în continuare permis să recunoască unui lucrător, în temeiul dreptului lor intern, beneficiul exportării prestațiilor prevăzut de această dispoziție chiar și într-o astfel de situație [75]. Această concluzie este valabilă cu atât mai mult cu cât o astfel de recunoaștere, prin faptul că acordă lucrătorilor migranți o protecție mai extinsă decât cea care decurge din regulamentul respectiv, contribuie la realizarea obiectivului care constă în facilitarea liberei circulații a lucrătorilor care se află la baza sa [76].

V – Concluzie

128. Având în vedere tot ceea ce precedă, propunem Curții să răspundă după cum urmează la întrebările adresate de Supreme Court of the United Kingdom (Curtea Supremă a Regatului Unit):

„1) O indemnizație cum este componenta «dependență» a *Disability Living Allowance* (alocația de subzistență pentru persoanele cu handicap) constituie o prestație de boală în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 de aplicare a regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1386/2001 al Consiliului din 5 iunie 2001.

2) Articolul 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1386/2001, trebuie interpretat în sensul că unei persoane nu i se mai aplică legislația unui stat membru atunci când nu mai este asigurată în cadrul regimului de securitate socială al acestui stat membru în temeiul dreptului său național. Acest lucru este valabil chiar dacă persoana menționată continuă să rămână asigurată pentru limită de vârstă în temeiul legislației statului membru respectiv, în sensul că ar avea dreptul la o pensie pentru limită de vârstă în măsura în care îndeplinește condițiile de cotizare la împlinirea vârstei legale de pensionare.

   Revine instanței naționale sarcina de a stabili, având în vedere împrejurările litigiului cu care este sesizată, momentul în care legislația Regatului Unit nu mai este aplicabilă, în sensul articolului 13 alineatul (2) litera (f) din acest regulament, în conformitate cu criteriile prevăzute la rubrica «Regatul Unit» punctul 19 din anexa VI la acest regulament.

3) O persoană care nu se mai află sub incidența legislației unui stat membru, fără ca legislația altui stat membru să îi devină aplicabilă în temeiul literelor (a)-(e) ale articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1386/2001, și care, prin urmare, se află sub incidența legislației statului membru în care aceasta are reședința în temeiul literei (f) din reglementarea respectivă, are totuși dreptul, în temeiul articolului 22 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat și conform normelor prevăzute de această dispoziție la menținerea beneficiului prestațiilor de boală pe care a început să le încaseze de la instituția primului stat membru anterior transferului reședinței sale în al doilea stat membru.

74 — A se vedea în special Hotărârea din 14 octombrie 2010, van Delft și alții (C-345/09, EU:C:2010:610, punctul 99 și jurisprudența citată).

75 — A se vedea prin analogie Hotărârea din 20 mai 2008, Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290, punctele 27-31).

76 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iunie 2012, Hudzinski și Wawrzyniak (C-611/10 și C-612/10, EU:C:2012:339, punctul 57).

4) Noțiunea de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă, definită la articolul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1386/2001, și care figurează, în special, la articolul 22 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, include o persoană care a încetat orice activitate salariată sau independentă cu condiția ca această persoană să fie asigurată, chiar și pentru un singur risc, în temeiul unei asigurări obligatorii sau facultative în cadrul unui regim general sau special de securitate socială prevăzut la articolul 1 litera (a) din regulamentul respectiv, indiferent de existența unui raport de muncă.

5) Articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1386/2001, se opune ca un stat membru să condiționeze menținerea beneficiului unei prestații de boală în numerar de o cerință privind reședința cum este cea în discuție în litigiul principal.

6) Articolul 22 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1386/2001, trebuie interpretat în sensul că o persoană care a încetat orice activitate salariată sau independentă și care a început să încaseze prestații de boală în numerar într-un stat membru anterior transferului reședinței sale în alt stat membru își menține, ulterior transferului, dreptul de a încasa aceste prestații din partea instituției primului stat membru, cu condiția să fi obținut o autorizație în acest scop.”